

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อประเมินหลักสูตรหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา พ.ศ. 2547 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบของหลักสูตร
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา พ.ศ. 2547 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 79 คน ประกอบด้วย บัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา ปีการศึกษา 2551 จำนวน 14 คน นักศึกษสาขาวิชาการประถมศึกษา ที่กำลังศึกษา ชั้นปีที่ 4 – 5 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 45 คน ผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 10 คน อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนรายวิชา ต่างๆ และผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 5 คน และผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 5 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการประถมศึกษา ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา เป็นคำถามในประเด็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตร

ชุดที่ 2 สำหรับคณาจารย์ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา เป็นข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้างแผนการดำเนินงานของภาควิชา คุณสมบัติของผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์และ

สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการ
ประถมศึกษา

ชุดที่ 3 สำหรับบัณฑิต ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
การประถมศึกษา เป็นข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้าน
กระบวนการ และด้านผลผลิต

ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดย
ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรจากมากที่สุด ถึงน้อยที่สุด สำหรับข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อ
สร้างจุดแข็งให้แก่หลักสูตรเป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ด้านหลักสูตร
ขอบเขตและเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อม หรือ
การให้บริการแก่นักศึกษา

2) แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร คุณสมบัติของ
ผู้เรียน คณาจารย์ผู้สอน และวัสดุอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ชุดที่ 4 สำหรับนักศึกษา ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
การประถมศึกษา เป็นข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานของภาควิชา ปัจจัย
นำเข้า กระบวนการ

ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดย
ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรจากมากที่สุด ถึงน้อยที่สุด

2) แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เรียน

ชุดที่ 5 สำหรับผู้ใช้บัณฑิต ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามความคิดเห็นต่อบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา เป็นข้อ
คำถามในประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของมหابัณฑิต และความพึงพอใจต่อบัณฑิต
(ผลกระทบ) ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดย
ประเมินความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ และความพึงพอใจต่อมหابัณฑิต สาขาวิชาการ
ประถมศึกษา จากมากที่สุด ถึงน้อยที่สุด ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะเด่นเป็นพิเศษขอ
บัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

5.2.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนการสร้าง
และพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษารูปแบบการประเมิน CIPP model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) โดยมี
การขยายการประเมินผลผลิต (Product) ครอบคลุมถึงผลกระทบ (Impact) ที่เกิดขึ้นตาม

หลักสูตรและหลักสูตรสาขาวิชาการประถมศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง) ฉบับปีพ.ศ. 2547 รวมทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรเพื่อกำหนดโครงสร้างการประเมิน

2) สร้างข้อคำถามตามโครงสร้างการประเมิน

3) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล จำนวนรวมทั้งสิ้น 3 ท่าน และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4) ทดลองใช้เครื่องมือ โดยนำไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อศึกษาผลการใช้ และนำมาปรับสำนวนภาษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5) จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้รวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

5.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) คณะผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิของสาขาวิชา คณาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา นักศึกษาที่ยังไม่จบการศึกษแต่ได้ผ่านรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการประถมศึกษา และผู้ใช้บัณฑิต(หัวหน้างาน) ในหน่วยงานต้นสังกัดของบัณฑิต เพื่อขออนุญาตกำหนดเวลาสัมภาษณ์ หรือขออนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

2) คณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย และตรวจสอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ได้แบบสอบถามทั้งสิ้น 69 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.46 ของจำนวนทั้งหมด

5.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา ครั้งนี้ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 สรุปผลการวิจัย

5.3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่า

ตอนที่ 1 สภาพภาพของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย นักศึกษาปัจจุบันชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 45 คน บัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา ทั้งที่ทำงานแล้วและกำลังศึกษาต่อ จำนวน 14 คน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 10 คน ข้อมูลพบว่า 1) นักศึกษาสาขาวิชา การประถมศึกษา ส่วนใหญ่เข้าศึกษาผ่านระบบแอดมิชชันของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา โดยมีคะแนนเฉลี่ยสะสม ระหว่าง 3.00-3.50 มากที่สุด ทั้งนี้ในระหว่างเรียน

นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นจำนวนน้อย 2) บัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษาส่วนใหญ่มีงานทำหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว โดยใช้เวลาการทำงานน้อยกว่า 1 เดือน ลักษณะงานตรงตามสาขาวิชาและ/หรือเกี่ยวข้องกับวิชาชีพศึกษาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ ได้รับเงินเดือนระหว่าง 8,000 - 10,000 บาท ทั้งนี้มีนักศึกษาบางส่วนที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในมหาวิทยาลัยของรัฐ ด้วยเหตุผลการเพิ่มพูนคุณวุฒิ นอกจากนี้มีข้อสังเกตว่า นักศึกษาและบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และ 3) ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานราชการ ซึ่งมีมุมมองในการพิจารณาเลือกใช้บัณฑิตจากระดับการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา บุคลิกภาพและความรู้ ความสามารถทางวิชาการของนักศึกษาเป็นสำคัญ

ตอนที่ 2 การประเมินสภาวะแวดล้อม

2.1 ด้านแผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา

ผลการวิจัยพบว่า

1) แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่เป็นนักศึกษาเห็นว่าแผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชาทั้ง 7 ข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) ซึ่งมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของบัณฑิต ($\bar{X} = 4.00$) ในเรื่องแกนหลักของงานด้านการประเมินหลักสูตรที่แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา ที่มีระบบฐานข้อมูลของหลักสูตรและรายวิชาที่เป็นปัจจุบัน มีการกำหนดขนาดชั้นเรียนและกลุ่มเรียนที่เหมาะสม มีการส่งเสริมสนับสนุนจัดหาแหล่งการเรียนรู้ แหล่งฝึกประสบการณ์ตามหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชามีความรู้ความสามารถ มีการจัดทำโครงการกิจกรรมที่ส่งเสริมการจัดการชั้นเรียน กำหนดการลงทะเบียนเรียนตามรายวิชาและกลุ่มวิชาตามลำดับ และมีความร่วมมือระหว่างนักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บัณฑิต ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิและคณาจารย์เห็นว่า ควรมีแผนงานพัฒนาอาจารย์โดย มีการพัฒนาคุณวุฒิอาจารย์ จัดส่งอาจารย์ไปสัมมนาทางวิชาการ อบรม หรือประชุมทางวิชาการ ส่งเสริมการทำผลงานของอาจารย์ อาทิ การเขียนบทความทางวิชาการ ตำราประกอบการสอน จัดหาหรือการประชาสัมพันธ์แหล่งทุนในการทำวิจัย จัดหาคอมพิวเตอร์ให้อาจารย์ทุกคน จัดให้มีห้องไมโครทีกซ์ ห้องศูนย์หลักสูตร และจัดหาพื้นที่ให้นักศึกษาใช้ทำอุปกรณ์การสอน และเก็บอุปกรณ์ที่เป็นต้นแบบ และควรจัดหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อฝึกอบรมครูและบุคลากรประถมศึกษา

2) ด้านจุดแข็ง/จุดอ่อนของสาขาวิชา ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่เป็นนักศึกษาเห็นว่าจุดแข็ง/จุดอ่อนของสาขาวิชาทั้ง 7 ข้อ มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) แต่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มบัณฑิตเห็นว่า จุดแข็งด้านหลักสูตรของสาขาวิชา บุคลากรสนับสนุน (เลขาภาควิชา สำนักงานเลขา ฯลฯ) ความรู้ความสามารถของนักศึกษา ก่อนเข้าศึกษา สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

(อาคาร ห้องเรียน อุปกรณ์การเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ) และความมีชื่อเสียงของสาขาวิชาและเป็นที่ยอมรับของสังคมยังอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ ($\bar{X} = 3.33$) ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิและคณาจารย์เห็นว่า สาขาวิชาการประถมศึกษามีจุดอ่อนด้านมีจำนวนอาจารย์น้อย จึงเสนอแนะให้เพิ่มจำนวนอาจารย์ให้เพียงพอต่อการภาระงานสอน และมีความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขาวิชา จุดอ่อนอีกประการหนึ่งได้แก่ การร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จึงเสนอแนะให้มีการตกลงร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาบุคลากรหรือเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง จุดเด่นได้แก่ สาขาวิชาการประถมศึกษาได้รับความนิยมในการขอโอนย้ายเข้าศึกษาจากนักศึกษาคณะอื่นๆ และนักศึกษาที่เข้าศึกษามีผลการสอบแอดมิทชันในระดับสูง

ตอนที่ 3 การประเมินปัจจัยนำเข้า

3.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร บัณฑิตเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ 4 ข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และตรงกับเกณฑ์การประเมินหลักสูตรที่วัตถุประสงค์หลักสูตรเป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมุ่งผลิตบัณฑิตคุณธรรม จริยธรรม ศรัทธาในวิชาชีพครู มีจรรยาบรรณในวิชาชีพและเป็นผู้ที่มีคุณภาพ ($\bar{X} = 3.54$) ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์และบัณฑิตเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมดี เนื่องจากเน้นทั้งด้านวิชาการและการฝึกปฏิบัติ แต่ก็ยังเห็นว่าควรเพิ่มเติมด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดลักษณะอื่นๆ

3.2 โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร บัณฑิตมีความเห็นว่าการกำหนดรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป 4 กลุ่มรายวิชา (มนุษยศาสตร์, สังคมศาสตร์, คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และภาษา) สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร การกำหนดรายวิชาวิชาชีพครูสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร การจัดรายวิชาในหลักสูตรมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และมีความคิดสร้างสรรค์ การจัดรายวิชาในหลักสูตรมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำในด้านการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการแผนการศึกษา จำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาต่าง ๆ รวมไปถึงความเหมาะสมของวิชาเอกทั้งวิชาบังคับเอกและวิชาเอกเลือก มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์และบัณฑิตเห็นว่า ควรเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับโครงการสอนรายบุคคลตามสาขา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และปรับเปลี่ยนหลักสูตรเป็นลักษณะเอกคู่ เพิ่มเติมรายวิชาเลือกเกี่ยวกับความเป็นพ่อแม่หรือการอบรมเลี้ยงดู และควรปรับลดวิชา 465 118 ลักษณะภาษาไทยเป็นวิชาเลือก และเพิ่มเติมวิชา 464 237 การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นวิชาเอกบังคับ

3.3 คุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก บัณฑิตมีความเห็นว่าคุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือกทั้ง 5 ข้อ มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งในส่วนของคุณสมบัติของผู้

มีสิทธิ์เข้าศึกษาตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร ประเภทของวิธีการรับ / การสอบเข้าศึกษาต่อ การสอบคัดเลือกที่มีทั้งการสอบข้อเขียนและการสอบสัมภาษณ์ การรับนักศึกษาโครงการคุณธรรมและบริการสังคม รวมถึงการรับนักศึกษาโครงการความสามารถพิเศษ กีฬา ดนตรี ศิลปะ และผู้นำกิจกรรม ($\bar{X} = 3.77$) ส่วนคณาจารย์ และบัณฑิตเห็นว่า ด้านคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาเหมาะสมดีแล้ว และควรพิจารณาคะแนนภาษาอังกฤษเป็นพิเศษ ด้านประเภทของวิธีการรับ / การสอบเข้าศึกษาต่อ ควรเพิ่มช่องทางการรับนักศึกษาที่มีผลการเรียนดีมีความต้องการเป็นครูอย่างแท้จริงเข้าศึกษา ด้านการสอบคัดเลือกที่มีทั้งการสอบข้อเขียน และการสอบสัมภาษณ์ มีความเหมาะสมดี ส่วนการรับนักศึกษาโครงการพิเศษเห็นว่าไม่ควรมี หากจะรับก็ควรเป็นการรับนักศึกษาในโครงการคุณธรรม

3.4 คุณสมบัติคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ บัณฑิตและนักศึกษาเห็นตรงกันว่าคุณสมบัติคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ กล่าวคือมีความรู้ ประสบการณ์ มีความสามารถด้านการสอน มีคุณธรรม จริยธรรม อาจารย์ให้เวลาการปรึกษาทางด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ แก่นักศึกษา มีความสามารถในการให้คำแนะนำด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ แก่นักศึกษา และในภาพรวมทั้งนักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, $\bar{X} = 4.14$) ส่วนคณาจารย์และบัณฑิตเห็นว่า ด้านความรู้ ประสบการณ์ คุณธรรม จริยธรรมของอาจารย์ อาจารย์ทุกท่านมีความเป็นครูสูง มีความรู้ดี ความคิดดี พฤติกรรมการแสดงออกดี มีความปรารถนาดีต่อศิษย์ และให้ความสนทนากับนักศึกษาเป็นอย่างดี ของอาจารย์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษามีโอกาสพบปะพูดคุย และศึกษาน้อยลง อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนร่วมตัดสินใจและรับทราบข้อมูลในระดับน้อย

3.5 สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ บัณฑิตและนักศึกษาเห็นตรงกันว่าสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และอำนวยความสะดวกต่างๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับอาจารย์และนักศึกษา หนังสือ ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในห้องสมุดเพียงพอและทันสมัย ห้องเรียน ห้องประชุม สัมมนา สถานที่จัดกิจกรรม มีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอ ห้องทำงานสำหรับอาจารย์เพื่อการเรียนการสอน สถานที่ทำงานสำหรับนักศึกษาเพื่อการเรียนการสอน ยกเว้นห้องคอมพิวเตอร์ ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง นักศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) ส่วนผู้บริหาร คณาจารย์ บัณฑิต และนักศึกษาก็ปัจจุบันเห็นว่า สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับอาจารย์และนักศึกษาประเภทคอมพิวเตอร์ เครื่องเสียง เครื่องฉายแอลซีดีในห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอ และควรแก้ไขคอมพิวเตอร์ที่ติดไวรัส ด้านหนังสือ ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในห้องสมุดทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศมีจำนวนไม่เพียงพอ คณะควรจัดหาฐานข้อมูลที่ดีประเภท Electronic book

และจัดให้มีระบบการยืมข้ามมหาวิทยาลัย ด้านห้องคอมพิวเตอร์ ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีจำนวนคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ และควรมีสื่อ CD DVD เอกสารประกอบการสอน , แมกกาซีน , ตัวอย่างการมอบหมายงานให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรมีสุนัขที่นักศึกษาจะมาตัวกันเอง ด้านห้องเรียน ห้องประชุม/สัมมนา สถานที่จัดกิจกรรมโต๊ะ เก้าอี้ ด้านห้องเรียน ห้องประชุม มีความเพียงพอ ส่วนห้องใช้จัดการสัมมนาไม่เพียงพอ และควรเพิ่มห้องจัดเตรียมอาหารสำหรับผู้เข้าร่วมประชุม ห้องเรียนจัดโต๊ะเรียนไม่เหมาะกับการใช้สอนนักเรียนจำนวนมากและไม่เหมาะกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โต๊ะ เก้าอี้ มีจำนวนเพียงพอแต่ก็ควรบูรณรวมเก้าอี้เลคเชอร์ และควรมีห้องประชุมกลุ่มย่อยให้นักศึกษาทำงานส่งอาจารย์ และจัดห้องพักให้นักศึกษาพบปะสังสรรค์กัน ด้านห้องทำงานสำหรับอาจารย์ ควรจัดให้อาจารย์นั่งห้องละคน ให้อาจารย์มีสมาธิในการเขียนตำรา งานวิชาการ เตรียมการสอน หรือให้นักศึกษาเข้าพบ และควรจัดห้องส่วนกลางให้อาจารย์พบปะสังสรรค์กันและควรจัดสถานที่สำหรับให้นักศึกษาทำงานและพักผ่อน

3.6 งบประมาณในการผลิตบัณฑิต บัณฑิตเห็นว่างบประมาณในการผลิตบัณฑิตในส่วนของค่าธรรมเนียมพิเศษที่นักศึกษาได้จ่ายไปในแต่ละภาคการศึกษา และค่าธรรมเนียมพิเศษที่นักศึกษาได้จ่ายไป คณะหรือภาควิชาได้นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่นักศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนผู้บริหารเห็นว่าด้านการวางแผนและการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการบริหารหลักสูตร มีการจัดสรรงบประมาณเป็นเงินตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาหลักสูตร ปรับปรุงหลักสูตร ค่าจ้างอาจารย์พิเศษ และจัดงบประมาณใช้จัดสัมมนานักศึกษาฝึกสอนประจำปี ด้านการจัดสรรงบประมาณโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีการจัดสรรงบประมาณจากการลงทะเบียนของนักศึกษา มาสนับสนุนการจัดโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา และใช้จัดโครงการปฐมนิเทศ โครงการสัมมนาระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และสนับสนุนค่าน้ำมันที่จะใช้ในการเดินทางไปนิเทศ และค่าตอบแทนสถานศึกษาที่เป็นสถานที่ให้นักศึกษาฝึกสอน ระบบการเบิกจ่าย มีการกำหนดระเบียบไว้อย่างชัดเจน

ตอนที่ 4 การประเมินกระบวนการ

4.1 พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนในส่วนของการมีประมวลการสอนตามรายวิชาที่สอนมีเหมาะสมมากที่สุด และบัณฑิตเห็นว่าพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนในข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมในระดับมากทั้งการเตรียมการสอน เทคนิคและความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ รวมถึงบุคลิกภาพ เช่นการแต่งกาย กิริยาท่าทาง การใช้ภาษาเหมาะสมกับความเป็นครู

4.2 พฤติกรรมกรเรียนรู้ของผู้เรียน นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่า พฤติกรรมกรเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 7 ข้อ มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งในส่วนของการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน รู้และเข้าใจวัตถุประสงค์/กระบวนการเรียนรู้/เกณฑ์การประเมินผลของ

รายวิชา มีความรับผิดชอบและทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย เข้าเรียนสม่ำเสมอ การเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนเรียน กระบวนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

4.3 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์มีความเหมาะสมมาก และเป็นไปตามแกนของการประเมินหลักสูตรอันประกอบด้วย ปริมาณภาระงานที่กำหนดไว้ในกาฝึกประสบการณ์ระยะเวลาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ วิธีการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กระบวนการในการนิเทศของผู้ใช้บัณฑิต และกระบวนการในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ ส่วนผู้ใช้บัณฑิต เห็นว่าด้านความเหมาะสมของภาระงานที่กำหนดในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีความเหมาะสม นักศึกษาได้เรียนรู้งานของครูประจำชั้น ได้ฝึกปฏิบัติจริงทั้งด้านงานสอน งานธุรการ ตรงตามภารกิจของวิชาชีพครู และสามารถนำไปใช้ในวิชาชีพของตนเองได้ในอนาคต ด้านความเหมาะสมของระยะเวลาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีความเหมาะสม นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้ใช้บัณฑิต และนักเรียนด้านต่างๆ อย่างเพียงพอ และเห็นด้วยกับการเปลี่ยนสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเมื่อขึ้นภาคเรียนใหม่ เพราะจะได้พบรูปแบบประสบการณ์ที่หลากหลาย ด้านวิธีการประเมินผล มีความเหมาะสมดี ครอบคลุมทุกด้าน และการติดตามนิเทศการสอน ดูแลนักศึกษาเป็นระยะๆ อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ทำให้นักศึกษามีโอกาสพัฒนาการงานสอนให้ดีขึ้นและสามารถพฤติกรรมการสอนได้มาก และเกณฑ์การประเมินผลมีความชัดเจนดี

4.4 กระบวนการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนทั้ง 8 ข้อ มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งในส่วนของการจัดกิจกรรมการสอนได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม การเชิญวิทยากรและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การวัดและการประเมินผลหลากหลาย ชัดเจน และต่อเนื่องรวมไปถึงการประเมินประสิทธิภาพการส่เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

4.5 การให้บริการและการสนับสนุน นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่า การให้บริการสนับสนุนทั้งในส่วนการให้บริการของเจ้าหน้าที่ด้านการใช้และดูแลอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น LCD , คอมพิวเตอร์ ฯลฯ และการให้บริการของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น การยื่นคำร้อง การลงทะเบียน ฯลฯ มีความสะดวกรวดเร็ว มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี

4.6 การบริหารหลักสูตร ผู้บริหารและคณาจารย์เห็นว่า ด้านการวางแผนและดำเนินการเปิดหลักสูตรแต่ละระดับ มีการบริหารหลักสูตรในรูปของคณะกรรมการ มีการศึกษาความจำเป็นหรือความต้องการของสังคม ให้ความสำคัญสาขาที่มีความขาดแคลน มีการเปิดปริญญาโครงการพิเศษควบคู่ไปกับโครงการปกติ โดยใช้หลักเกณฑ์ของ สกอ.และมีโครงการเปิด

หลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาวิชาการประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2555 ด้านรูปแบบ ลักษณะการบริหารหลักสูตรเห็นว่า คณะมีการดำเนินการบริหารหลักสูตรโดยจัดการประชุม หัวหน้าภาควิชา ประธานสาขาวิชา กำหนดนโยบาย แนวการปฏิบัติกว้าง ๆ ให้แต่ละหลักสูตร ปฏิบัติตามประธานสาขาเป็นผู้ดำเนินการจัดอาจารย์เข้าสอนในรายวิชาต่างๆ จัดหาอาจารย์ พิเศษมาสอนในวิชาที่ขาดแคลนอาจารย์ นอกจากนี้มีการประเมินหลักสูตรทุกรอบการใช้ทุก 5 ปี ด้านรูปแบบหรือวิธีการประเมินหลักสูตร เห็นว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ประเมินหลักสูตร จากตัวแทนทุกหลักสูตร ร่วมกันกำหนดแนวทางการประเมิน เก็บข้อมูล และ วิเคราะห์ข้อมูล ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร และให้แต่ละหลักสูตร ปรับ รายวิชาตามผลการประเมิน

ตอนที่ 5 การประเมินผลผลิต

5.1 บัณฑิตทั้งสองรุ่นมีงานทำคิดเป็นร้อยละ 93.33 และทำงานตรงสาขาร้อยละ 86.67

5.2 บัณฑิตทั้งสองรุ่นจบการศึกษาตามหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00

5.3 ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะบัณฑิตในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน/การศึกษาของบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.40$) และด้านทักษะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน/การศึกษาของบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.06$)

ตอนที่ 6 การประเมินผลกระทบ

6.1 การประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าผลการปฏิบัติงานของ บัณฑิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งในส่วนผลงานเสร็จตามที่กำหนด ะ ผลงานมีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ผลงานมีความประณีต ผลงานแสดงออกถึง ความคิดสร้างสรรค์ และมีการนำเสนอผลงานมาประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.26$)

6.2 การประเมินผลความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึง พึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมากทุกข้อ ทั้งในส่วนผลงาน เ กำหนดเวลา ผลงานมีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ผลงานมีความประณีต ผลงาน แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ และมีการนำเสนอผลงานมาประเมินและปรับปรุงอย่าง ต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.20$)

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 อภิปรายผลการวิจัยสภาพของผู้ให้ข้อมูล

จากผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษาและบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษาส่วนใหญ่เข้า ศึกษาผ่านระบบแอดมิชชั่นของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แสดงให้เห็นถึงโอกาสใน

การรับนักศึกษาที่มีความหลากหลาย ทำให้นักศึกษาที่เข้าเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนมุมมองเชิงวัฒนธรรมระหว่างกัน ตลอดจนสามารถประยุกต์และนำความรู้ทางการประถมศึกษาไปประยุกต์ใช้ในหลากหลายภูมิภาคหลังสำเร็จการศึกษา ในด้านผลการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์ 3.01-3.50 แสดงให้เห็นถึงพื้นฐานความรู้ ทักษะ และเจตคติในการปฏิบัติหน้าที่ครูประถมศึกษาที่ดีในอนาคต จึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ บัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาส่วนใหญ่สามารถหางานทำ ซึ่งเป็นงานที่ตรงสาขาวิชาหรืออยู่ในแวดวงวิชาชีพศึกษาศาสตร์ได้ ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน หลังสำเร็จการศึกษา โดยได้รับเงินเดือนในอัตราที่น่าพึงพอใจ กล่าวคือ 8,000-10,000 บาท ตามผลการวิจัยที่เสนอไว้ และมีนักศึกษาส่วนหนึ่งสอบเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ซึ่งคิดเป็นจำนวนน้อยกว่าเมื่อเทียบกับบัณฑิตที่เข้าสู่แหล่งงาน ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นความต้องการบัณฑิตของแหล่งงาน ซึ่งสอดคล้องกับที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่จัดระดับการศึกษาประถมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะไว้อย่างชัดเจน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 21) เป็นกรอบของการสรรหาบุคลากรสาขาวิชาการศึกษาเข้าสู่แหล่งงาน นอกจากนี้จากการสังเคราะห์ลักษณะของครูในอนาคตยังพบครูผู้สอนแต่ละระดับต้องมีความรู้ความเข้าใจเฉพาะสาขาไม่ว่าจะเป็นครูอนุบาล ครูประถมศึกษา และมัธยมศึกษา (สมถวิล อัครสืบลกุล, 2546 : 27)

นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตว่านักศึกษาและบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ซึ่งเป็นแนวโน้มที่สอดคล้องกับการคาดประมาณประชากร พ.ศ. 2542-2559 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 37) และแสดงให้เห็นความสนใจของเพศหญิงในการเป็นครูประถมศึกษา ทั้งนี้แม้ว่าหลักสูตรการฝึกหัดครูประถมศึกษาจะเน้นให้ครูสอนได้ทุกวิชาเพื่อจัดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 21; สาขาวิชา การประถมศึกษา, 2547) แต่อาจมีข้อจำกัดในการเป็นต้นแบบบทบาทของชาย-หญิงในโรงเรียน หากมีครูชายเป็นจำนวนน้อย เนื่องจากนักเรียนวัยประถมศึกษาจะเรียนรู้จากการเลียนแบบตัวอย่าง (model) และการแสดงออกตามแบบแนวคิดของ บัณฑิต (Bandura, อ้างถึงใน สุรพล พยอมน้อย, 2544)

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการประเมินสภาวะแวดล้อม

2.1 ด้านแผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา

จากผลการวิจัยที่พบว่าทั้งนักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่าแผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาควิชามีการดำเนินงานตามแผนงาน ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัย ศิลปากร และคณะศึกษาศาสตร์ ทั้งด้านการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งภารกิจต่าง ๆ ดังกล่าวจะปรากฏอยู่ในรูปแบบของโครงการที่เป็นรูปธรรม และสัมพันธ์กับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษาครั้งที่สอง (พ.ศ. 2549-2553)

ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิและคณาจารย์เห็นสอดคล้องกันในประเด็นเกี่ยวกับแผนงาพัฒนาอาจารย์โดย มีการพัฒนาทั้งด้านคุณวุฒิ และส่งเสริมการทำผลงานทางวิชาการ อาจารย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณาจารย์ในสาขาวิชาบางส่วนมีคุณวุฒิระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอกที่ยังไม่ขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการซึ่งยังไม่สะท้อนความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของการฝึกหัดครูประถมศึกษา ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาเดียวกันซึ่งคณาจารย์ประจำหลักสูตรต้องมีคุณวุฒิตามเกณฑ์ ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยมีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า ๕ คนและในจำนวนนั้นต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ อย่างน้อย ๒ คน ทั้งนี้ อาจารย์ประจำในแต่ละหลักสูตรจะเป็นอาจารย์ประจำเกินกว่า ๑ หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2548:11) และควรจัดหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในประเด็นดังกล่าวเป็นแนวทางที่ช่วยเสริมจุดแข็งทางการประถมศึกษา โดยเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางวิชาการสู่การปฏิบัติเพื่อร่วมพัฒนาการประถมศึกษาในขอบเขตพื้นที่ความรับผิดชอบในภูมิภาคตะวันตก

2.2 ด้านจุดแข็ง/จุดอ่อนของสาขาวิชา

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับ คณาจารย์สาขาวิชาการประถมศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ ($\bar{X} = 4.01$) และ ($\bar{X} = 3.79$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาขาวิชาการประถมศึกษาที่มีระบบคัดเลือกอาจารย์ในรูปของคณะกรรมการมีการสอบข้อเขียน สอบสอบ และสอบสัมภาษณ์ และมีการสนับสนุนช่วยเหลือในลักษณะของทั้งการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Coaching) นั่นคือ การร่วมมือกันปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของกันและกัน โดยผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้ให้ความรู้และมุมมอง (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2552 : 219) ตลอดจนมีการพัฒนาวิชาชีพโดยการศึกษาดูงานทางการประถมศึกษาทั้งในและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของอาจารย์ประจำ นอกจากนี้สาขาวิชาการประถมศึกษายังได้รับการสนับสนุนการผลิตบัณฑิต คณาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ทั้งระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา รายวิชาที่เน้นการปฏิบัติการ ดังสะท้อนจากวัตถุประสงค์ของโรงเรียน มหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ระดับประถมศึกษา ข้อ 2 จัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างมีคุณภาพร่วมกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา), 2553)

ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิและคณาจารย์เห็นว่า สาขาวิชาการประถมศึกษาที่มีจุดเด่นได้แก่ การได้รับความนิยมในการขอโอนย้ายเข้าศึกษาจากนักศึกษาคณะอื่นๆ และนักศึกษาที่เข้าศึกษามีผลการสอบแอดมิชชันในระดับสูง จุดอ่อนด้านมีจำนวนอาจารย์น้อย ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่เป็นไปในทำนองเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว

ตอนที่ 3 อภิปรายผลการประเมินปัจจัยนำเข้า

3.1 ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

จากผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกำหนดขึ้นอย่างสะท้อนกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา (Domains of Education) การคิดพัฒนาและแก้ปัญหา รวมทั้งการเป็นครูผู้มีความรู้ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สาขาวิชาการประถมศึกษา, 2547) สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ หลักสูตรมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม ศรัทธาในวิชาชีพครู มีจรรยาบรรณในวิชาชีพและเป็นครูที่ดีมีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.07$) ทั้งนี้อาจเกิดจากรายวิชาตามหลักสูตรที่ออกแบบเพื่อพัฒนาครูประถมศึกษา เป็นต้นว่า วิชา จริยธรรมสำหรับครู การปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรม และการเสริมสร้างสมรรถภาพครูและนักวิชาการประถมศึกษา (สาขาวิชาการประถมศึกษา, 2547) ตลอดจนกระบวนการฝึกปฏิบัติในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีคณาจารย์ในโรงเรียนเป็นอาจารย์พี่เลี้ยง และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา ที่มีทั้งอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้กำกับ ดูแล สนับสนุน (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ($\bar{X} = 3.07$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในช่วงเวลาดังกล่าว สถาบันฝึกหัดครูหลายแห่งปิดรับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา โดยมุ่งเน้นการผลิตครูตามวิชาเอก รวมทั้งการเปิดสอบบรรจุครูที่เปิดรับตามวิชาเอก แต่ทั้งนี้ปัจจุบันหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดระดับการศึกษาโดยจำแนกลักษณะเฉพาะของระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาไว้ชัดเจน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 21) ส่งผลต่อความจำเป็นในการรับครูสาขาวิชาการประถมศึกษาในปัจจุบัน ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์และบัณฑิตเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมดี เนื่องจากเน้นทั้งด้านวิชาการและการฝึกปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเป็นของนักศึกษาและบัณฑิต ดังที่กล่าวมา

3.2 ด้านโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร

จากผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรกำหนดโครงสร้าง เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร สำหรับวิชาบังคับเอก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ รายวิชา 463 106 จิตวิทยาเด็ก ($\bar{X} = 4.29$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชาดังกล่าวเป็นหลักสูตรที่สำคัญในการออกแบบการเรียนรู้ของนักเรียนประถมศึกษาที่เน้นการพัฒนาการของผู้เรียน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รายวิชา 471 203 การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนระดับประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.39$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการอ่านและการเขียนในวัยเด็กเป็นเรื่องที่สำคัญจำเป็นและยากต่อการพัฒนา รายละเอียดเนื้อหาอาจมีความซับซ้อน ต้องอาศัยคณาจารย์ในการเรียนสูง ส่วนวิชาเอกเลือก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ รายวิชา 470 206

นิทานและการเล่านิทานสำหรับเด็ก และรายวิชา 471 206 นาฏศิลป์เบื้องต้น ($\bar{X} = 4.29$) ซึ่งอาจเป็นเพราะวิชาดังกล่าวเป็นวิชาปฏิบัติการ และสอดคล้องกับลักษณะของเด็กประถมศึกษาที่ต้องการและสนใจนิทานและการเล่าเรื่อง (ฉวีวรรณ กิณาวงศ์, 2532) ตลอดจนเป็นวิชาที่ต้องใช้ร่างกายและการเคลื่อนไหวในห้องปฏิบัติการ ซึ่งบรรยากาศการเรียนจะผ่อนคลายกว่าการเรียนในห้องเรียนวิชาการ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รายวิชา 471 308 งานประดิษฐ์และงานช่าง ($\bar{X} = 3.50$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายวิชาดังกล่าวเป็นวิชาปฏิบัติการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ ความละเอียด และประณีตในการปฏิบัติหรือสร้างชิ้นงาน และในดำเนินการ หากบริหารเวลาไม่เหมาะสม จะทำงานไม่สำเร็จทันตามกำหนด ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิและคณาจารย์ เห็นว่า ควรเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับโครงการสอนรายบุคคลตามสาขา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และปรับเปลี่ยนหลักสูตรเป็นลักษณะเอ ที่นี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันสังคมมีความต้องการนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถในวิชาที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อนำกระบวนการดังกล่าวไปประยุกต์หรือถ่ายโอนเพื่อการเรียนรู้ในวิชาอื่นๆ นอกจากนี้แนวคิดในการปรับหลักสูตรเป็นเอกคู่อาจช่วยให้นักศึกษามีความรู้ในวิชาเฉพาะ กลุ่มลึกขึ้น และอาจสอดคล้องกับการเปิดรับครูประถมศึกษาของหน่วยงานผู้ใช้ครูบางหน่วยงาน ที่เปิดวุฒิตรงตามเอกเพื่อสอนเป็นรายวิชาในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลักการและเหตุผลของแต่ละหน่วยงาน

3.3 ด้านคุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา และบัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือกในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาขาวิชาได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นธรรม โดยเป็นไปตามระบบแอดมิชชันและรับตรงตามระบบของมหาวิทยาลัยศิลปากร และศึกษาศาสตร์ ในรูปของคณะกรรมการ ส่วนคณาจารย์ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเหมาะสมดีแล้ว ทั้งนี้มีการเสนอแนะเกี่ยวกับการเพิ่มช่องทางการรับนักศึกษาที่มีผลการเรียนดีมีความต้องการเป็นครูอย่างแท้จริงเข้าศึกษา ส่วนการรับนักศึกษาโครงการพิเศษเห็นว่าไม่ควรมี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันผู้ที่มีความสามารถทางสติปัญญาสูงจะเลือกเรียนครูในลำดับท้าย ส่งผลต่อคุณภาพครู การเปิดโอกาสรับนักศึกษาในช่องทางดังกล่าวอาจส่งผลให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพเข้าสู่วิชาชีพมากขึ้น

3.4 ด้านคุณสมบัติคณาจารย์ที่สอน /อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) , ($\bar{X} = 4.14$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณาจารย์ที่สอนตามหลักสูตรมีคุณวุฒิเป็นไปตามเกณฑ์ กล่าวคือ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโท หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ประกาศคุรุสภา, อ้างถึงใน ราชกิจจานุเบกษา, 2549) นอกจากนี้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีระบบการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการอย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่องทุกปี ทำให้มีผู้รับผิดชอบภาระ ด้านนี้อย่างชัดเจนเหมาะสม

ตลอดจนมีการกำหนดหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการไว้อย่างชัดเจนในคู่มือสำหรับการปฏิบัติที่เป็นรูป รรม โดยมีแนวทางให้จัดชั่วโมงให้คำปรึกษา และบันทึกการคำปรึกษา เป็นต้น (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552 : 119) ส่วนคณาจารย์มีความคิดเห็นว่าอาจารย์มีความเป็นครูสูง มีความรู้ดี ความคิดดี พฤติกรรมการแสดงออกดี มีความปรารถนาดีต่อศิษย์ และให้ความสนทนากับนักศึกษา แต่ยังมีข้อจำกัดด้านคุณวุฒิ การศึกษาและตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งฝ่ายบริหารควรดำเนินการออกมาตรการส่งเสริมอาจารย์เพิ่มคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการให้สูงขึ้นต่อไป

3.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) , ($\bar{X} = 3.76$) สำหรับรายการที่เป็นข้อที่น่าสังเกต คือ ในมุมมองของนักศึกษาปัจจุบันเห็นว่า ห้องคอมพิวเตอร์ ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง เพียงพอ ($\bar{X} = 3.44$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาให้ความสำคัญกับบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศคอมพิวเตอร์ที่มีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในขณะที่คณะศึกษาศาสตร์ยังขาดงบประมาณที่จะจัดหาสื่อดังกล่าวได้ในสัดส่วนที่เพียงพอ อย่างไรก็ตามในประเด็นที่กำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2551- พ.ศ. 2556 ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อเป็นผู้นำ ผู้ผลิต และสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษา มาตรการที่ 1) จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) จัดหาคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพต่อการจัดการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา และ 3) จัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาและศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552 : 18) ส่วนผู้บริหาร และคณาจารย์ เห็นสอดคล้องกัน ในประเด็นห้องคอมพิวเตอร์ และศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ควรมีการพัฒนาปรับปรุงตั้งแนวเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว

3.6 ด้านงบประมาณการผลิตบัณฑิต

จากผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นว่างบประมาณในการผลิตบัณฑิตมีความเหมาะสมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) ทั้งค่าธรรมเนียมพิเศษที่นักศึกษาจ่ายไป ในแต่ละภาคการศึกษา และการนำมาใช้ประโยชน์กับนักศึกษา ($\bar{X} = 4.07$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะเรียกเก็บเงินค่าเล่าเรียนอย่างสมเหตุสมผล กล่าวคือ ประมาณ 75,000 บาท ตลอดหลักสูตร (สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547 : 13) และมีการนำเงินดังกล่าวมาบริหารจัดการ หลักสูตรและการสอนให้เกิดประโยชน์กับการเรียนรู้ของนักศึกษา ทั้งในแง่ของกิจกรรมตามหลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ทั้งนี้ประเด็นเดียวกันนี้สอดคล้องกับมุมมองของผู้บริหาร

ตอนที่ 4 การประเมินกระบวนการ

4.1 ด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) , ($\bar{X} = 4.13$) สำหรับรายการที่เป็นข้อสังเกต คือ ทั้งนักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมีเทคนิคและความสาม่ถ่ายทอดความรู้ เป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) , ($\bar{X} = 4.04$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวคิด แนวทางของการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันนี้เน้นในประเด็นของปัญหาเป็นหลัก (Problem-Based Learning) การนำตนเอง (Self-Directed Learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (Cooperative Learning) การสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552 : 70-103) แนวทางดังกล่าวทำให้คณาจารย์ออกแบบรายวิชาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-Centered Course Design) ผู้สอนจึงลดบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน (Facilitator) เพื่อคอยช่วยเหลือ แนะนำ ออกแบบกิจกรรมสภาพแวดล้อมและแก้ไขข้อผิดพลาด (ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ, 2545 : 13)

4.2 ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่าการเรียนรู้ของผู้เรียน ในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) , ($\bar{X} = 4.10$) รายการที่เป็นข้อสังเกต คือ ทั้งนักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าการเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนเรียนเป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.64$) , ($\bar{X} = 3.71$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษายังตระหนักถึงทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self Directed Learning) ไม่สมบูรณ์ สะท้อนให้เห็นมีมุมมองในลักษณะของผู้เรียนเชิงรับ (Passive Learner) เพื่อเข้ามารับการถ่ายทอดในชั้นเรียนจากคณาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชา

4.3 ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่าในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = 3.92$) , ($\bar{X} = 3.89$) ทั้งนี้รายการที่เป็นข้อสังเกต คือ ทั้งนักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.82$) , ($\bar{X} = 3.64$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาเห็นว่าระยะเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา 1 ปี ตามหลักสูตรเพื่อให้ได้รับใบประกอบวิชาชีพครูเมื่อจบการศึกษาว่าหลักสูตรเดิมซึ่งใช้เวลาเรียนเพียง 4 ปี นอกจากนั้นจากข้อมูลการสัมภาษณ์นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาการประถมศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จะไม่กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาในภาคเรียนที่สองของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (สาขาวิชาการประถมศึกษา, 2553) อาจเพราะทำให้ใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น

(สมถวิล อัสวสืบสกุล, 2546) สำหรับมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต เห็นว่าแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความเหมาะสมดี ทั้งนี้แตกต่างกันในประเด็นของระยะเวลาที่ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าเหมาะสม การเปลี่ยนสถานที่ฝึกงานในแต่ละภาคเรียนทำให้นักศึกษาได้ประสบการณ์ใหม่ที่มีประโยชน์ ซึ่งแนวคิดนี้เป็นไปตามหลักการและเหตุผลของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5 ปี ของโครงการครูสหกิจ ของคุรุสภา

4.4 ด้านการจัดการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งนักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) , ($\bar{X} = 4.11$) ทั้งนี้รายการที่เป็นข้อสังเกต ที่ทั้งนักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.20$) , ($\bar{X} = 4.21$) เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณาจารย์ดำรงตนตามจรรยาบรรณครู เนื่องจากการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษาต้องหล่อหลอมนักศึกษาให้มีความประพฤติเรียบร้อยเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนได้ คณาจารย์ ึงถือเป็นครูของครูจึงต้องเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนี้การประพุดิตดังกล่าวเป็นไปตามจรรยาบรรณของอาจารย์ด้วยอีกประการหนึ่ง (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหา และมีการวัดและประเมินผลหลากหลาย ชัดเจน และต่อเนื่องเป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.87$) , ($\bar{X} = 4.00$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายวิชาสาขาการประถมศึกษาส่วนมากจะเน้นการปฏิบัติจริงในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งเราชาววิชาการประถมศึกษาโดยมีโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) เป็นหน่วยสนับสนุนการผลิตบัณฑิต การส่งนักศึกษาไปฝึกปฏิบัติตามแผนในประมวลการสอนที่กำหนดไว้ อาจเกิดข้อจำกัดเนื่องจากเวลาตามตารางสอนของนักศึกษาไม่ตรงกับตารางสอนของโรงเรียน หรืออาจตรงกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนที่เกิดขึ้นภายหลัง ทำให้ไม่สามารถออกฝึกปฏิบัติได้ ส่งผลต่อการปรับวิธีเรียนวิธีสอนและการวัดประเมินผล

4.5 ด้านการให้บริการและการสนับสนุน

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่าการให้บริการและการสนับสนุนในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) , ($\bar{X} = 3.54$) ทั้งนี้ทั้งนักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ด้าน การใช้และดูแลอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น LCD, คอมพิวเตอร์ ฯลฯ มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.62$) , ($\bar{X} = 3.57$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะศึกษาศาสตร์จัดหน่วยบริการโสตทัศนูปกรณ์ไว้อย่างเป็นระบบ และมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนตามแผนผังองค์กรที่กำหนด ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น การยืมคำร้อง การลงทะเบียน ฯลฯ มีความสะดวกรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.53$) , ($\bar{X} = 3.50$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการดังกล่าวมีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับความ

ต้องการการรับบริบทของนักศึกษาซึ่งมีจำนวนมาก อย่างไรก็ตามในประเด็นดังกล่าวกำลังได้รับการแก้ไขตามมาตรการของคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งจัดระบบการประเมินประสิทธิภาพการบริหารและบริการอย่างต่อเนื่อง (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552 : 19)

4.6 การบริหารหลักสูตร ผู้บริหารและคณาจารย์ เห็นสอดคล้องกันว่า ด้านการวางแผนและดำเนินการเปิดหลักสูตรแต่ละระดับ มีการบริหารหลักสูตรในรูปของคณะกรรมการ มีการศึกษาความต้องการจำเป็น ให้ความสำคัญสาขาวิชาขาดแคลนโดยเปิดปริญญาตรีโครงการพิเศษควบคู่ไปกับโครงการปกติ โดยใช้หลักเกณฑ์ของ สกอ. และมีโครงการเปิดหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาวิชาการประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2556 ด้านรูปแบบ ลักษณะการบริหารหลักสูตร เห็นว่า คณะมีการดำเนินการบริหารหลักสูตรโดยจัดการประชุมหัวหน้าภาควิชา ประธานสาขาวิชา กำหนดนโยบาย แนวการปฏิบัติประธานสาขาเป็นผู้ดำเนินการจัดอาจารย์เข้าสอนในรายวิชาต่างๆ จัดหาอาจารย์พิเศษมาสอนในวิชาที่ขาดแคลนอาจารย์ นอกจากนี้มีการประเมินหลักสูตรทุกรอบการใช้ทุก 5 ปี ด้านรูปแบบหรือวิธีการประเมินหลักสูตร เห็นว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประเมินหลักสูตร จากตัวแทนทุกหลักสูตร ร่วมกันกำหนดแนวทางการประเมิน เก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร และให้แต่ละหลักสูตรปรับปรุงรายวิชาตามผลการประเมิน การดำเนินกระบวนการดำเนินการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าสาขาวิชาใช้วิธีเชิงระบบ (System Approach) รวมทั้งแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในลักษณะของคณะกรรมการระดับต่างๆ ทั้งร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมิน (ถนอมจิตร ขุฑทะกะพันธุ์, 2546) ในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้บรรลุผลสำเร็จ

ตอนที่ 5 การประเมินผลผลิต

5.1 ด้านผลสัมฤทธิ์

ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตทั้งสองรุ่นมีงานทำคิดเป็นร้อยละ 93.33 และทำงานตรงสาขาร้อยละ 86.67 ทำนองเดียวกับผลงานวิจัยของ จันทรเพ็ญ เชื้อพานิช (2538 : บทคัดย่อ) ที่ทำการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2538) สาขามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า จากการติดตามผลผลิตของหลักสูตรไม่พบว่ามีบัณฑิตว่างงาน แสดงว่าบัณฑิตมีอัตราได้ทำงานในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาแต่ละรุ่น มีการรับจำนวนน้อย ประมาณ 30 – 40 คน ทำให้อาจารย์ผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนสามารถดูแลนักศึกษาได้ทั่วถึง การทำงานกลุ่มนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกคน ประกอบกับอาจารย์มีการปฐมนิเทศชี้แจงแนะแนวผลดีของการประกอบวิชาชีพครู อาจเป็นเหตุให้นักศึกษามีความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพครูและเข้าทำงานในสายงานนี้เป็นปริมาณสูง

5.2 ด้านร้อยละของผู้ที่จบการศึกษาตามหลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตทั้งสองรุ่นจบการศึกษาตามหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเรียนการสอนในหลักสูตร มีการจัดเป็นตารางการเรียนที่เป็นแนวทางให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ การจัดตารางเรียนนักศึกษาจึงไม่ค่อยมีปัญหาของการทับซ้อน ทำให้นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนได้อย่างสะดวก ส่วนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาช้ากว่าเพื่อนๆ เป็นเพราะได้ลาพักการเรียนไป 2 ภาคการศึกษา จึงทำให้ต้องเรียนตามเพื่อนๆ และจบช้ากว่า 1 ภาคเรียน

5.3 ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่ปฏิบัติงานหรือศึกษาต่อในหน่วยงาน

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บัณฑิต เห็นว่าคุณลักษณะบัณฑิตที่ปฏิบัติงานหรือศึกษาต่อในหน่วยงานในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยด้านบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน/การศึกษาของบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสาขาวิชาการประถมศึกษา มีการเสริมบุคลิกภาพของครูและนักวิชาการประถมศึกษาโดยจัดรายวิชาการเสริมสร้างสมรรถภาพครูและนักวิชาการประถมศึกษาไว้ในหลักสูตร (สาขาวิชาการประถมศึกษา, 2547) นอกจากนี้ยังมีการกำกับติดตามนักศึกษาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและคณาจารย์ในสาขาวิชาการประถมศึกษาได้ทั่วถึง เนื่องจากมีนักศึกษาเป็นจำนวนน้อยในแต่ละรุ่น กล่าวคือ ประมาณรุ่นละ 30 คน และด้านทักษะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน/การศึกษาของบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.06$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาซึ่งเป็นครูใหม่ในหน่วยงานต้องอาศัยระยะเวลาการเรียนรู้งานเป็นระยะเวลาหนึ่ง ก่อนจะสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องต่อไป ประเด็นนี้อาจเป็นข้อจำกัดบางประการของหลักสูตรสาขาวิชาการประถมศึกษาที่ควรเพิ่มรายวิชาให้มีการปฏิบัติ มากขึ้น เพื่อให้บัณฑิตสามารถปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย งานวิชาการ งานธุรการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ชุมชน ได้มีประสิทธิภาพ (ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, 2544 : 51)

ตอนที่ 6 การประเมินผลกระทบ

6.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานของบัณฑิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผลงานสำเร็จตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 4.40$) ทั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของนักศึกษาบรรจุวัดฤประสงค์ ข้อที่ 1 ของหลักสูตรที่มุ่งให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม ในการเป็นครูระดับประถมศึกษา (สาขาวิชาการประถมศึกษา, 2547 : 2) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผลงานมีความประณีต ($\bar{X} = 4.10$) ทั้งนี้ในประเด็นดังกล่าวเป็นข้อมูลให้พัฒนานักศึกษารุ่นต่อไป ทั้งนี้ อาจปรับเกณฑ์คุณภาพงานในรายวิชาให้สะท้อนความประณีตของผลงาน เป็นต้น

6.2 ระดับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บัณฑิต มีความพึงพอใจบัณฑิตในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และในด้านผลงานสำเร็จตามกำหนดเวลา ผลงานมีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ผลงานมีความประณีต และผลงานแสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการนำผลงานมาประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = 4.20$) ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษาเป็นครูที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ บรรลุตามปรัชญาของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง ฉบับปี พ.ศ. 2547) ที่มุ่งผลิตบุคลากรทางการสอนระดับประถมศึกษา ที่มีความรู้ด้านวิชาการ วิชาชีพ มีทักษะการสอน มีเจตคติและบุคลิกภาพดี มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ รักการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (สาขาวิชาการประถมศึกษา, 2547 : 1)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) จากผลการวิจัยที่พบว่า บัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา สามารถทำงานทำได้ตรงตามสาขาวิชาหลังจากสำเร็จการศึกษา เป็นแนวทางให้คณะศึกษาศาสตร์ส่งเสริมการผลิตบัณฑิตสาขาวิชานี้เข้าสู่แหล่งงานต่อไป
- 2) จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คณะศึกษาศาสตร์จึงควรหายุทธวิธีส่งเสริมให้นักศึกษาเพศชายเข้าเรียนในสาขาวิชาการประถมศึกษาเพิ่มขึ้น
- 3) จากผลการวิจัยที่พบว่า ระยะเวลาของการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู 1 ปี อาจจะเป็นช่วงเวลาที่นานเกินไป เป็นข้อมูลให้คณะศึกษาศาสตร์ได้เสนอยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป
- 4) จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาและบัณฑิตสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เป็นข้อมูลในคณะศึกษาศาสตร์กำหนดนโยบาย และแนวทางการให้บริการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ

- 1) จากผลการวิจัยที่สะท้อนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สาขาวิชาการประถมศึกษา ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของสังคม เป็นแนวทางสำหรับสาขาวิชาที่จะต้องให้ความสำคัญกับประเมินความจำเป็น (Needs) สำหรับการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2) จากผลการวิจัยที่สะท้อนเกี่ยวกับรายวิชาการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนระดับประถมศึกษา และงานประดิษฐ์และงานช่าง ที่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรจะเป็น สาขาวิชาจึงควรออกแบบรายวิชาดังกล่าวให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

3) จากผลการวิจัยที่พบว่า การเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนเรียนของนักศึกษาและบัณฑิตอยู่ในเกณฑ์ไม่เหมาะสมเท่าที่ควร เป็นแนวทางให้คณาจารย์ร่วมส่งเสริมนักศึกษาให้เห็นความสำคัญของการเตรียมตัวก่อนเรียนเพื่อผลการเรียนรู้ที่ดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1) การประเมินหลักสูตรในแต่ละองค์ประกอบตามรูปแบบของการประเมิน ควรออกแบบการรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในแต่ละประเด็นอย่างครบถ้วน เพื่อได้ข้อมูลหลากหลายมิติยิ่งขึ้น

2) การประเมินหลักสูตรอาจทำการสังเคราะห์รูปแบบของการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการประเมินได้อย่างชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น

3) ควรมีการประยุกต์วิธีการประเมินเชิงคุณภาพ ควบคู่กับวิธีการประเมินเชิงปริมาณเพื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร และการใช้หลักสูตรที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น